

Rakennustarkastusyhdistys RTY ry.

 Lausunto
20.9.2013

Lausunto- ja kommenttipyyntö RTS 13:16, 23.8.2013
RT-KORTTI EHDOTUS OSASTOIVAT OVET

Rakennustarkastusyhdistys esittää lausuntonaan seuraavaa.

Yleistä

Rakennustarkastusyhdistys kiittää mahdollisuudesta kommentoida ohje-ehdotusta.

Rakennustarkastusyhdistys ehdottaa seuraavia muutoksia ja täydennyksiä sekä kommenttien käsittelyä ennen ohjeen julkaisemista. Sellaisenaan rakennustarkastusyhdistys ei hyväksy ohjeen julkaisemista.

Ohje-ehdotuksesta

 Kommentoidut kohdat on *kursivoitu*

Ohje-ehdotus	Kommentti
1.1 Osastoivien ovien tyypit Osastoiva ovi on itsestään sulkeutuva ja salpautuva tai palon sattuessa oven sulkevin laittein varustettu ja asetetun paloluokan vaatimukset täyttävä ovi. <i>Tästä poiketen huoltoluukut sekä asuinhuoneistojen kerrostaso-ovet eivät ole itsestään sulkeutuvia¹</i> . Pääsäännön mukaan osastoivan oven palonkestävyyssajan tulee yleensä olla vähintään puolet sitä ympäröivälle osastoivalle seinälle asetetusta palonkestävyyssajasta. Pääsäännöstä on poikkeuksia koskien mm. palomuurissa olevaa ovea ² , jolta edellytetään samaa palonkestävyyssajaa kuin palomuurilta, samoin osiin jakavissa rakennusosissa majoitushuoneiden seinissä sekä ullakoilla ³ , joissa oven pitää olla palonkestävyysluokaltaan sama kuin seinän.	1) E1 kohta 7.3.2 ohje ”suljinta ei tarvita asuinhuoneistojen kerrostaso-ovissa”. Ne toki saavat olla itsesulkeutuvia ja joissain tapauksissa näin onkin tehty turvallisuuden parantamiseksi. Oikea ilmaisu on ”..eivät yleensä ole..” 2) Mikäli palomuriin saa tehdä aukkoja, on osastoivan oven oltava samaa luokkaa kuin palomuri. Kaksi puolitetun paloluokan ovea ei ole riittävä. 3) Vaatii täsmennystä. E1 ei asiaan ota lainkaan kantaa. Mistä tämä tulkinta?
1.2 Materiaalit Puuovista esitetään ohjeita RT-ohjeessa <i>RT 42-11058 Puuovet</i> . Siinä esitetään puuoven asennusohjeita, mm. oven karmin asentamisesta ja kiinnittämisestä. Nosto-ovet, kangasnosto-ovet ja jakoseinät Osastoivat nosto-ovet kytketään rakennuksen paloilmoinjärjestelmään. Ovesa voi olla myös oma hälytysjärjestelmä sekä oma varoitusvalo-	Metallia, puu nosto-ovet jne on käsitelty aivan erisältöisesti alakappaleissa. Materiaalit yläotsakkeena viittaa oven päämateriaaliin ei asennusohjeeseen, ei suljinvarusteluun, ei varmuus- ja käyttöluokan upotukseen jne. Tämän kohdan kappaleiden sisältö on muutettava loogiseksi.

<p>järjestelmä. Ovien rakenteista on ohjeita RT- ja KH-ohjeessa <i>RT 42-11110 Konekäyttöiset ovet, portit ja puomit</i>.</p>	<p>Lisäksi ei voi viitata puuovien kohdalla yleisiin asennusohjeisiin, koska ensisijainen osastoivan oven valmistus tapahtuu joko CE-merkinnän tai tyyppihyväksynnän ”alla”.</p> <p>Ovien varusteet – vaatii oman kappaleensa. Ohjeessa on automaattisille oville lisäksi sekaisin vaatimuksia: toisaalla annetaan mahdollisuus ainoastaan paloilmoinjärjestelmään kytkemisestä (ainoa mahdollisuus), toisaalla taas käy ovikohtainen mekanismi. Ovikohtainen (oven sulkimessa tai kahden sauilmaisimen (ei siis järjestelmä) sulkeva ovikohtainen koneikko) on oltava edelleen sallittu.</p> <p>Ohjeessa ei ole otettu kantaa osastoivien ovien varusteiden sähkönsyötön ”turvatasoon”. Ohjeessa on käytävä läpi, mitä standardit (CE:n pohjat) sisältävät ja miten ja millä hyväksynnällä ovikoneikot, sähköllä toimivat sähkölukot jne toimivat...</p> <p>esim. osastoiva oven, joka on varustettu liiketunnistimella (avautuu), on palotilanteessa toimittava siten, että liiketunnistus ohitetaan (turva-asento myös virrattomana) sähkölukollisten (sähkö pitää kiinni) ovien lukon toimintamäärittelyt on tehtävä (tai varustettava aina hätäavauspainikkeella)</p> <p>Vaihtoehtona on toki laatia oma ohjeensa osastoivien ovien lukituslaitteista ja varusteista ja virranvarmennuksesta (milloin tarpeen).</p>
<p>2.1 CE-merkintä <i>Osastoiville oville CE-merkintä on EU:n rakennustuoteasetuksen perusteella pakollinen yhte-näisen harmonisoidun eurooppalaisen tuote-standardin mukaan¹. CE-merkintä ei koske yksittäisvalmisteisia ovia².</i></p>	<p>1) Jäljempänäkin tekstissä tulee esiin, että CE-merkintä ei ole vielä mahdollinen. Tämän hetken tiedon (CEN) mukaan standardi on valmis 8/2015. Siitä vielä 1-2 vuotta ennen kuin CE mahdollinen ja siitä vielä 1 v ennen kuin CE on pakollinen. Tekstiä onkin tältä osin muokattava totuudenmukaiseksi.</p> <p>2) Epätäsmällinen ilmaisu. Rakennustuoteasetuksen (CPR) artikla 5 antaa mahdollisuudet, milloin voi jättää merkitsemättä (tuote on aina sarjatuote, jos se kuuluu valmistajan valmistusohjelmaan vaikka sitä sitten valmistettaisiinkin yksittäin). Koko lause olisi syytä jättää pois koska asia ei ole relevantti vielä moneen vuoteen</p>
<p>CE-merkinnässä pakollisena ilmoitettavat ominaisuudet ovat <i>tiiviyys ja palonkestävyysaika</i>.</p>	<p>palonkestävyysluokka = tiiviys, mahdollinen eristävyys ja palonkesto aika</p>
	<p>Ainoa tuotestandardin velvoittava viitestandardi ao. luettelossa on EN 14600. Mistä nämä muut tulevat?</p>

<p>- käyttövarmuus/ -turvallisuus <i>SFS-EN14600, SFS-EN1191, SFS-EN12400</i> (luokat C0 ... C5) - mekaaninen lujuus <i>SFS-EN 1192</i> (luokat C1...C4)</p>	<p>Standardiluonnoksen prEN 16034 ZA-liitteen mukaan ilmoitettavia (eli perus-) ominaisuuksia ovat: palonkestävyysluokka, savunhallintaluokka, "sulkeutumisen kestävyys" (self closing durability) ja avautumislaitteen toiminta (poistumistieovissa), ("ability to release").</p>
<p>Palo-oven kohdekohtaisia vaatimuksia ovat esimerkiksi</p>	<p>Jos ohjeen nimi on "osastoivat ovet", tarvitseeko tätä avata näin yksityiskohtaisesti?</p>
<p>Suoritustason pysyvyyden arviointi tehdään esimerkiksi laadunvalvontasopimuksella. Varmen- mentamisen tekee tuotesertifiointilaitos, <i>esimerkiksi VTT, DNV tai Inspecta</i>, joka varmentamisen jälkeen antaa luvan valmistajalle CE-merkintään.</p>	<p>Kun mennään aikanaan CE-merkintään, valmistaja voi valita ilmoitetun laitoksen tekemään sille kuuluvat tehtävät vain komission ilmoitettujen laitosten listalta. Kun ei ole hEN-standardia, ei ole myös ao. listaa. Siksi ei pidä ennakoida, mikä firma se voisi olla. Tuotesertifiointilaitos sinänsä on Suomessa käytettäväksi sovitettu termi ko. varmentajalle (AVCP-luokka 1).</p>
<p>2.2 Tyypin hyväksyntä Tyypin hyväksyntä Suomessa jatkuu nykyisessä muodossaan siihen asti, kunnes CE-merkintä tuotteille mahdollistuu, <i>tuotestandardin valmistunut¹</i> ja kansallinen siirtymäaika on ohi. Kun valmistaja on saanut tyypin hyväksyntäpäätöksen osastoivasta ovesta, se² kelpaa rakentamiseen Suomessa ilman erityisselvityksiä. <i>Paloluokitusvaatimukset voidaan osoittaa myös VTT:n tuote- tai rakennuspaikkakohtaisella lausunnolla.³</i></p> <p>Tyypin hyväksynnän perusteena käytetään EN-standardeihin perustuvia testauksia ja paloluokituksia. Tästä poikkeuksena <i>RakMK E1:n</i> mukaan kansallisiin menettelyihin perustuvia paloluokituksia voidaan soveltaa kohteissa, joille on haettu rakennuslupaa ennen 15.4.2012. Näissä tapauksissa paloluokitusvaatimus voidaan osoittaa voimassa olevalla tyypin hyväksynnällä, <i>VTT-tuotesertifikaatilla, VTT:n lausunnolla tuotteen palonkestävyydestä tai rakennuspaikkakohtaisella hyväksynnällä.⁴</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Kronologisesti standardi valmistuu paljon ennen kuin CE-merkintä mahdollistuu saati tulee pakolliseksi. 2) tulisi korostaa, että vain täsmälleen päätöksen (ja sen mahdollisten liitteiden tai viitepiirustusten) mukaisena ovi kelpaa. Poikkeama johtaa aina rakennuspaikkakohtaiseen menettelyyn. 3) Jos tässä tarkoitetaan VTT-sertifikaattia, on sekin vain osa rakennuspaikkakohtaista selvitystä. Toisaalta vaatimuksia näilläkään tuskin osoitetaan vaan pikemminkin vaatimusten (tai tiettyjen ominaisuuksien) täyttymistä. 4) Viitataan edellisessä kappaleessa esitettyihin huomautuksiin.
<p>2.4 Palotekniset luokat</p> <ul style="list-style-type: none"> • E11 tai E12 tiiviys ja eristävyys. 	<p>Tässä olisi hyvä avata, mitä nämä tarkoittavat. E 1:ssä on myös huomautus, että molemmat luokat täyttävät ovelle tai ikkunalle määräyksissä asetetun EI-vaatimuksen. Määräyksissä ei siksi tarvitse sanoa, missä vaaditaan E1 ja missä E12. E11-luokitus annetaan yleensä puuoville ja E12 teräsoville. E11 ja E12 on selitetty luokitusstandardissa SFS-EN 13501-2, mikä on myös RakMK E 1:n ao. viitestandardi (ks. opastavia tietoja).</p>
<p>3.2 Paloilmoitin- ja kulunvalvontajärjestelmä ja osastoivat ovet Osastoiva ovi varustetaan yleensä sulkijalaitteella, esimerkiksi ovisulkimella, joka sulkee oven avaamisen jälkeen. <i>Suljinta ei tarvita asuinhuoneistojen kerrostaso-ovissa.</i> Osastoivat ovet voidaan kytkeä rakennuksen paloilmoinjärjestelmään, jolloin ovet voidaan pitää normaalioloissa auki. Hälytyksen sattuessa järjestelmä sulkee järjestelmään kytketyt osastoivat</p>	<p>kts. kohdan 1.1 kommentti</p>

<p>ovent.</p> <p>Rakennusten oviin asennetaan tarpeenmukaisia kulunvalvontajärjestelmiä, joilla hallitaan kulkua rakennuksessa, ohjataan ovien aukioloa ja lukitusta. Kulunvalvontajärjestelmän ja osastoivan oven yhteensopivuus tulee varmistaa.</p>	
<p>3.3 Lukitus</p>	<p>Tähän kohtaan toivotaan lukituksen käsittelyä asunnoissa, varsinkin maantasokerrosten sekä varateinä toimivien alimpien parvekkeiden osalta</p>
<p>3.4 Kynnys</p> <p>Osastoivissa ovissa on yleensä oltava kynnys. Kynnyksettömän oven tapauksessa lattianpäällysteen ja osastoivan oven yhteensopivuus on varmistettava. Kynnyksetöntä ratkaisua <i>ei tule</i>¹ käyttää uloskäytävään johtavassa ovelle eikä kerrostaso-osastointia toteuttavassa ovelle.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Tulisi ilmaista vahvemmin; ei saa 2) laskeutuvat kynnykset tulisi käsitellä tässä kohtaa
<p>3.5 Palonsuojalasi</p> <p>Ovelle käytettävän lasin tulee olla osastoivaksi lasiksi <i>tyyppihyväksyttyä</i>¹ tai CE-merkittyä. Palonsuojalasi voidaan asentaa umpioveen tai profiilioveen, kun sen <i>kelpoisuus ovirakenteen kanssa on tarkistettu</i>².</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Palolasit kuuluvat hEN-standardien soveltamisalalle, joten tyyppihyväksyntä ei ole mahdollinen. Ei liene olemassa edes th-asetusta. 2) Ohjeistuksen tulisi ottaa kantaa miten tämä tapahtuu. Oikeampi ilmaisu on "...osoitetaan". Käytännössä tarkoittaa todellisen rakenteen polttokoetta 3) Entä asennus?
<p>Muita kommentteja</p>	<p>Koko julkaisusta puuttuu yksi osastoivan oven tärkeimmistä asioista, eli sen asennus.</p> <p>Osastoivuus ja rakenteellinen kestävyys muodonmuutoksia vastaan toteutuu vain jos ovi asennetaan asennusohjeen mukaan ja ympärusrakenteet ovat testitilanteen mukaiset.</p> <p>Asennusohje on ovikohtainen eikä yleistä ohjeistusta voi ainakaan CE- tai SFS-merkityn oven kohdalla noudattaa.</p> <p>Ovitoimittajan velvoitetta asennusohjeen liittämistä ovitoimitukseen on ohjeessa korostettava.</p>